

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในงานวิจัยเรื่อง การศึกษาและพัฒนาลวดลายกราฟิกเชิงวัฒนธรรมเพื่อสร้างสรรค์อัตลักษณ์ จังหวัดจันทบุรี ครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะของการวิจัยได้ ดังนี้

- 5.1 สรุปผล
- 5.2 อภิปรายผล
- 5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผล

ในงานวิจัยเรื่อง การศึกษาและพัฒนาลวดลายกราฟิกเชิงวัฒนธรรมเพื่อสร้างสรรค์อัตลักษณ์ จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยสามารถสรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

5.1.1 จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาวัฒนธรรมจังหวัดจันทบุรี

ผู้วิจัยได้ศึกษาวัฒนธรรมจังหวัดจันทบุรีโดยการศึกษาข้อมูลเอกสาร และสัมภาษณ์ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม โดยศึกษาพร้อมสัมภาษณ์ ความเป็นมาจังหวัดจันทบุรี, มรดกทาง ธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น, เอกลักษณ์ของจังหวัดจันทบุรี พบสิ่งที่สะท้อนอัตลักษณ์แบ่งออกได้ เป็น 4 อัตลักษณ์วัฒนธรรมจังหวัดจันทบุรี คือ อัญมณี, กระจ่ายในดวงจันทร์, ผลไม้ และเสื่อจันทบูร ซึ่งสามารถสะท้อนวัฒนธรรมของจังหวัดจันทบุรีในด้านต่างๆ 4 บริบท ดังนี้ 1) บริบททางด้าน ธรรมชาติ คือ ผลไม้ 2) บริบททางด้านประวัติศาสตร์ คือ กระจ่ายในดวงจันทร์ 3) บริบททางด้าน เศรษฐกิจวิถีชีวิต คือ อัญมณี และ 4) บริบททางด้านศิลปะวัฒนธรรม คือ เสื่อจันทบูร และมี อัตลักษณ์ที่จับต้องได้ของวัฒนธรรมจังหวัดจันทบุรี คือ งานสถาปัตยกรรมโบราณสถาน โบราณวัตถุ ต่าง ๆ งานศิลปะหัตถกรรม ส่วนอัตลักษณ์ที่จับต้องไม่ได้ของวัฒนธรรมจังหวัดจันทบุรี คือ วิถีชีวิต การประกอบสัมมาอาชีพ ความเรียบง่าย

5.1.2 จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อการออกแบบลวดลายกราฟิกเชิงวัฒนธรรมจังหวัดจันทบุรี

จากการศึกษาด้านการออกแบบลวดลายกราฟิกเชิงวัฒนธรรม พบว่า การออกแบบลวดลาย กราฟิกสามารถนำอัตลักษณ์ที่โดดเด่นมาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบลวดลายได้ ผู้วิจัยจึงนำอัต ลักษณ์ที่ได้จากการสัมภาษณ์วิเคราะห์สู่การออกแบบลวดลายกราฟิกเชิงวัฒนธรรมต่อไป

ผู้วิจัยได้จัดทำแบบร่างการออกแบบลวดลายกราฟิกเชิงวัฒนธรรม จำนวน 10 ลาย และนำไปสอบถามผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ จำนวน 3 คน เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินคัดเลือก แบบร่างการออกแบบลวดลายกราฟิกเชิงวัฒนธรรม และคัดเลือกแบบร่างที่มีคะแนนสูงสุด 3 แบบ นำไปให้นักท่องเที่ยวประเมินลวดลายที่โดดเด่นที่สุดจำนวน 1 แบบ ได้ข้อสรุปว่า ลวดลายกราฟิก เชิงวัฒนธรรมที่ได้รับการคัดเลือกในคะแนนสูงที่สุด ลายที่ 1 คือ ผลงาน “ประกายเสื่อ” เป็นลวดลาย กราฟิกที่มีการออกแบบมาจากลวดลายของเสื่อจันทบูรที่เป็นอัตลักษณ์ทางด้านศิลปะวัฒนธรรม อันโดดเด่นของจังหวัดจันทบุรี อีกทั้งมีการใช้สีเหลืองซึ่งเป็นสีประจำจังหวัด โดยมีการใช้โทนสีอ่อน

และแก่ เพื่อเพิ่มมิติให้กับลวดลายประเภทการต่อลายแบบลายเส้น (Stripe repeat) ลายที่ 2 ผลงาน “กระต่ายลักษณะจันท์” คือ ลวดลายกระต่ายในพื้นที่สี่เหลี่ยม มีการต่อลายเพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ มีสีขาว และสีเหลืองเป็นพื้นหลัง เป็นการต่อลายแบบสะท้อน (Mirror Full Drop repeat) และลายที่ 3 คือ ผลงาน “อัญลักษณ์” ได้รับแรงบันดาลใจจากการเจียรไนพลอย โดยออกแบบให้มีการลดทอนเหลี่ยมมุม เพื่อให้สามารถนำไปใช้งานได้หลากหลาย จัดวางในรูปแบบแนวนอน สลับสีในโทนเย็น คือ สีฟ้า น้ำเงิน และเหลือง เพื่อให้เกิดความสบายตา ประเภทการต่อลายแบบบล็อก (Full drop/Block Repeat)

จากการศึกษาความพึงพอใจต่อการออกแบบลวดลายกราฟิกเชิงวัฒนธรรมเพื่อสร้างสรรค์อัตลักษณ์จังหวัดจันทบุรี พบว่า ผลเฉลี่ยเกณฑ์การประเมินจากแบบร่างลวดลายกราฟิกจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน พบว่าแบบร่างที่ 10 ได้ค่าคะแนนสูงมากในทุกด้าน 1) การจัดองค์ประกอบของลวดลายมีความสวยงาม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 5.00 2) มีลักษณะรูปร่างรูปทรงที่สวยงาม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.67 3) มีโทนสีที่สวยงาม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 5.00 4) งานออกแบบโดยรวมมีความสวยงาม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 5.00 5) มีความสอดคล้องกับวัฒนธรรมจังหวัดจันทบุรี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 5.00 6) นำเสนอเรื่องราวทางวัฒนธรรมผ่านรูปแบบกราฟิกที่เหมาะสม มีค่าเฉลี่ย 4.67 7) เหมาะสมกับการนำเสนอสื่ออัตลักษณ์จังหวัดจันทบุรี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 5.00 8) สามารถนำไปประยุกต์ใช้งานในรูปแบบอื่นได้ง่าย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 5.00 โดยมีข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญให้คณะผู้วิจัยทำการออกแบบจากลายสื่ออื่น โดยใช้โทนสีที่เรียบแต่มีกลิ่นอายของสีอัญมณี และเหลี่ยมของอัญมณี การจัดวางเรียบง่ายให้ความรู้สึกถึงสื่อจันทบุรี โดยสะท้อนถึงวัฒนธรรม และความเป็นไทยที่ทันสมัย และนำไปใช้งานต่อยอดได้ง่าย และผลการประเมินจากนักท่องเที่ยว พบว่า ลำดับที่ 1 คือ แบบที่ 1 ชื่อ ผลงานประกายสื่อ มีค่าเฉลี่ย 4.38 (S.D.=0.71) ลำดับที่ 2 คือ แบบที่ 3 ชื่อ กระต่ายลักษณะจันท์ มีค่าเฉลี่ย 4.24 (S.D.=0.79) และลำดับที่ 3 คือ แบบที่ 2 ชื่อผลงาน อัญลักษณ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78 (S.D.=0.93)

5.2 อภิปรายผล

ในงานวิจัยเรื่อง การศึกษาและพัฒนาลวดลายกราฟิกเชิงวัฒนธรรมเพื่อสร้างสรรค์อัตลักษณ์จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

5.2.1 อภิปรายผลการศึกษาอัตลักษณ์จังหวัดจันทบุรี

ผลจากการศึกษาอัตลักษณ์วัฒนธรรมจังหวัดจันทบุรี พบสิ่งที่สะท้อนอัตลักษณ์ได้ 4 อัตลักษณ์ คือ อัญมณี เนื่องจากสภาพภูมิศาสตร์ของจันทบุรี ที่มีการรวมตัวกันของแร่ และหินที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ, กระต่ายในดวงจันทร์ หมายถึง ความสวยงาม เยือกเย็น ละมุนละไม เปรียบได้กับความสงบ รื่นรมย์ และร่มเย็นเป็นสุขของภูมิภาคนี้ รูปกระต่ายเป็นสัญลักษณ์ส่วนหนึ่งของดวงจันทร์ ซึ่งชาวไทยทั่วไปเชื่อว่ามิได้อยู่เช่นนั้นมาแต่ดึกดำบรรพ์เช่นเดียวกับที่จันทบุรีเป็นเมืองโบราณมีชื่อปรากฏอยู่ในพงศาวดารมาตั้งแต่แรกสร้างกรุงศรีอยุธยา, ผลไม้ คือพืชเศรษฐกิจของจังหวัดที่ทราบดีให้กับประชากรในจังหวัดอย่างมหาศาล เช่นทุเรียน มังคุด ลองกอง เป็นต้น และสื่อจันทบุรี งานศิลปะหัตถกรรมที่มีมาแต่อดีต ซึ่งทั้งหมดนี้ สามารถสะท้อนวัฒนธรรมของจังหวัดจันทบุรีได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับ (ธนภฤต ใจสุดา, 2562 : 178) ที่กล่าวว่า อัตลักษณ์ของ

จันทบุรี แบ่งออกเป็น 4 บริบท ดังนี้ 1) บริบททางด้านธรรมชาติ 2) บริบททางด้านประวัติศาสตร์ 3) บริบททางด้านเศรษฐกิจวิถีชีวิต และ 4) บริบททางด้านศิลปวัฒนธรรม

5.2.2 อภิปรายผลการออกแบบลวดลายกราฟิกเชิงวัฒนธรรมจังหวัดจันทบุรี

อภิปรายผลการออกแบบลวดลายกราฟิกเชิงวัฒนธรรมได้ดังนี้ เมื่อได้ข้อมูลจากการศึกษาอัตลักษณ์ในวัตถุประสงค์ข้อที่หนึ่งจึงได้นำมาออกแบบทั้งหมด 10 แบบ และได้รับการคัดเลือกจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านพร้อมทั้งทำการปรับปรุงตามคำแนะนำ จำนวน 3 แบบ พบว่า ลวดลายกราฟิกเชิงวัฒนธรรมที่ได้รับการคัดเลือกนั้นคือ ลำดับที่ 1 ชื่อ ผลงานประกายเสื้อที่สะท้อนอัตลักษณ์ด้านศิลปวัฒนธรรม ลำดับที่ 2 ชื่อ กระต่ายลักษณะจันท ที่สะท้อนอัตลักษณ์ด้านประวัติศาสตร์ และลำดับที่ 3 ชื่อผลงาน อัญมณี สะท้อนอัตลักษณ์ด้านเศรษฐกิจวิถีชีวิต โดยเฉดสีของทั้ง 3 แบบ เป็นเฉดสีที่เป็นตัวแทนของจังหวัดจันทบุรี คือ สีเหลืองเป็นสีประจำจังหวัด โดยอ้างอิงจากตราประจำจังหวัดจันทบุรี สีฟ้าสื่อถึงสีของอัญมณีไพฑูริ และสีเขียวสื่อถึงความสดชื่นชุ่มฉ่ำของจังหวัดจันทบุรี เช่นสวนผลไม้ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ (พินาถิน สาริยา, 2549 : 2) การออกแบบลวดลายนับเป็นผลงานของมนุษย์ที่แฝงไว้ด้วยศิลปวัฒนธรรมอันประณีต ละเอียดอ่อน บ่งบอกถึงความแปลกใหม่ที่สะสมจากประสบการณ์ สิ่งแวดล้อมอันก่อให้เกิดเอกลักษณ์ของชุมชน เชื้อชาติของบุคคลในแต่ละสังคม และเป็นสื่อที่สามารถศึกษาถึงวิถีชีวิต วัฒนธรรมประเพณี ในเชิงประวัติศาสตร์ได้ทางหนึ่ง ลวดลายที่ได้รับการออกแบบ โดยนักออกแบบที่มีความแตกต่างกันในเรื่องเชื้อชาติ ภาษา วัฒนธรรมประเพณีย่อมมีคุณลักษณะของลวดลายที่แตกต่างกัน หรือแม้แต่วาดลายในแต่ละช่วงเวลาแต่ละยุคแต่ละสมัย ก็ย่อมมีความแตกต่างกันตามสมัยนิยมนั้นๆ การออกแบบลวดลายมีความสำคัญโดยเข้าไปเป็นส่วนประกอบในการสร้างงานแทบทุกประเภทโดยเฉพาะการออกแบบผลิตภัณฑ์ สิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ เช่น การออกแบบลวดลายเสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย ลวดลายทอจักสาน ลวดลายภาชนะ ลวดลายฉลุ ฯลฯ

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง

1) สามารถนำลวดลายกราฟิกเชิงวัฒนธรรมที่ได้ไปใช้งานด้านอื่น ๆ เช่นระบบป้ายสัญลักษณ์ ตกแต่งสถานที่ และงานออกแบบที่เกี่ยวข้อง เพื่อต่อยอดในการใช้เป็นอัตลักษณ์ของจังหวัดจันทบุรี อย่างเป็นรูปธรรมได้

2) สามารถนำอัตลักษณ์ที่ได้แต่ละชนิดไปศึกษาเพิ่มเติม และลงรายละเอียดให้มากยิ่งขึ้นเพื่อนำไปประยุกต์ออกแบบด้านอื่น ๆ ที่หลากหลายและเกิดประโยชน์ในวงกว้าง

3) ลวดลายที่ได้จากการวิจัยมีแนวทางในการนำไปใช้ประโยชน์ โดยอาจจะนำลวดลายไปให้ผู้ประกอบการในจังหวัดที่สนใจนำไปใช้กับผลิตภัณฑ์ SME ซึ่งจะทำให้ผลิตภัณฑ์มีความโดดเด่นจากลวดลายกราฟิกเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์จังหวัดจันทบุรีต่อไป

5.3.2 ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรนำลวดลายกราฟิกเชิงวัฒนธรรมไปใช้ในการออกแบบควบคู่กับสิ่งอื่น เช่น ของที่ระลึก ป้ายสัญลักษณ์ต่าง ๆ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี